

Ukininkas

Prekė laikraščio:

Prusose ir i Austrija 3 auks.

I Amerika ir i kitas svetimas
zemes 5 auks.

I Rusija (kuvertuose) 5 rub.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkas
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 fenigų.

ISEINA DU SYKIŲ PER MĖNESĮ SU MĖNESINIŲ PRIEDU.

5. Natūralus? Paaiškinimas.

Žemiau šiame „Ukininko“ numeryje talpiname pasaką, parašytą p. Našlio, — „Paklusnybė — avinų dorybė.“ Toje pasakoje, kaip skaitytojas veikia pats pamatys, yra išjuokta avių (ir avinų) giminė dėlėi savo paikos, žudancias jų giminę, paklusnybės prieš vilkus. Vilkai drasko avis, ėda jas ir da vis įkalba joms, juog jie didžiansi jų geradėjai, juog jie apgina jas nuo nevidonų, kurių ištikrųjų suvisu nė nėra daugiau per pačius vilkus, didžiausius avių nevidonus, ir už tai avys turintios jiems, vilkams, buti paklusnios, jeigu nor, kad jų vilkiškos širdys butų joms malonios. Pripasakojęs tokių pamokslų, vilkas tuojaus suplėšo kokią avį, o avys mislyja, kad tai vis daroma pagal teisybę, ir kad kitaip nė negal buti. Dėlto avys ir išduoda vilkams tuos avinus, kurie, nusiziūrėję ant ožių, bando pagalbos įieškoti savo raguose. Toji pasaka butų nelabai akyva ir beveik nuobodė, sulyginus ją su kitomis žmonių pasakomis, kad jį neturėtų savyje gilesnės mislies, kurią be paaiškinimo rasi ir ne kiekvienas skaitytojas iš jos galėtų išrasti. Mat reikia tą pasaką teip suprasti. Avys su avinais — tai mažieji, vargingieji, prispaustieji žmonės, o vilkai tai galingieji, turintieji savo rankose valdžią ant mažesniųjų. Valdžią turintieji, žinoma, visados spandžia ir siurbia su priespanda mažuosius, silpnuosius, pavyzdžiui imant, kaip maskoliai kad Lietuvoje daro. Ir negana to, kad toki nevidonai vargina prispaustuosius ir iš jų prakaito ir kancių sau linksmybes taisosi ir turtus kraujasi, — da jie begėdiškiausiu budu įkalbinėja prispaustiems, juog jie, esą didžiausi nuvargintųjų geradėjai, lygiai kaip anie vilkai avių geradėjai. Prasimano yvairius melus ir suktybes, su kurių pagalba vis išsilaiko ant prispaustųjų sprando. O ką

prispaustieji ant to sako? Jie tyli ir kencia, kaip anos avys. Kad atsiranda tokių (apšviestų) vyrų, kurie, nusiziūrėję ant kitų kraštų ir kitų žemų žmonių ir ištobulinę savo protus ir jausmus, bando mokinti prispaustuosius, kaip galima butų atsispirti prieš prispaudėjus, tai šieji, lyg anos avys, savo tamsioje akybėje išduoda savo brolius nevidonams i į nagns. Tokiu budu atsiranda išdavėjai savo giminės, savo kraujo, kurie gaisina ir, ardo pirmuolių darbą, žadantį visai giminei laisvę ir gerovę.

Vienok avys ištikro niekados pacios neisigėlės nuo prispaudimo vilkų, nesa avys vis pasiliks avimis, jos nepastos nė liutais, nė lokiais, nėgi pagalios anais smarkiais ožiais.

O žmonės visi yra žmonės, visų vienokia žmogiška prigimtis. Lietuvis toks pat žmogus, kaip ir prancuzas, tik tai lietuviui reikia apšvietimo, o tą jisai gal gauti, nor gauti, o ir gaus. Maskolius teip-pat žmogus, ne galingesnis savo prigimčia už lietuvi, jeig tik ne silpnesnis. Visa maskolių galybė ta jų valdžia, kuri su savo pagalbininkais yvairau pavidalo naikina ir žudo mūsų žemę ir mūsų giminę. Vienok, kaip sakiau, mūsų prigimties pajiegos, ypac dvasiškosios, toli nemenkesnės už maskolių, o mūsų šalis prisiglaudusi nors vienu sonu prie šviesesnės Europos, iškur pareina visas mokslas ir gudrybė. Mes daug arčiau prie šviesos versmės, ir Dievui dėkui, jau yra ir kam mūsų apšvietimo reikalais rupintis. Mūsų apšviestieji, mokintieji vyrai deda visą savo galę ant Lietuvos apšvietimo. Apšvietimas tai mūsų galybė, mokslas — tai prispaustųjų ginklas. Apšvietimas suteiks prispaustiems laisvę ir gerovę. Mūsų apšvietimas išnaikins mūsų terionis.

Deltogi rupinkimės įgyti mokslišką apšvietimą proto, idant suprastumėm visi savo padėjimą: tada atsiras ir vienybė tarpo mūsų ir vaistas prieš prispaudėjus.

Paklusnybė — avinų dorybė.

Avims begalo vilkai įsipyko. Nėra tos dienos, kad keletu nesudraskytų. Tarytum, jos niekam piktos nedaro: ganosi sau, kaip senovėje, ant savo dirvų, žiuri vien tik, kad joms ir jų vaikams maisto ištektų, — už ką, tarytum, teip jas skriausti?! O čia nė viena diena nepraeidavo, kad vilkas atbėgęs iš miško nebūtų nutvėręs nors vieną avį ir nenuvilkęs vargšę bliaujančią į mišką; ir kad da to gana būtų! Daug sykių vilkas, visai ėsti nenorėdamas, tyčia gąsdina avis, kad apie vilkus neužmirštų; arba vidudienį, kada ilsėtis reikėtų, iškis galvą iš miško, išsieps dantis, iškars ilgą liežuvi ir žibančiomis akimis į avis žiuri, tarytum, nori pasakyti: „Štai dabar aš jums nedarau nieko, bet galiu ir suplėšyti, katrą tik užsimanysiu!“ — o jos vargšės teip nusigąsta, kad nežino nė kur dėtis iš baimės. Jau ir avims to per daug buvo; kitos pradėjo pašnabždoms tarp savęs skutis ant vilkų neteisybės, pradėjo aimanuoti, kad jas neteisiai teip skriaudžia; bet negerai ta drąsa užsiėmė. Vilkų, mat, apie tai patirta. Tuojaus ant rytojaus vienas atbėgo ir ėmė avis už tai bausti. — „Aa! Tai jus šiteip mums, vilkams, už mūs gerus velyjimus užmokate: drįstate mus už mūs gerą širdį neteisingais vadinti! O kas jus kvailas proto mokina? Kas gina nuo zuikių ir lapių? Kad ne mes, vilkai, tai jūs giminės jau seniai būtų ant svieto nebėš. Visi žino, kad vilkai geriausi jūsų geradėjai, o jus už nedėkingumą dabar priderinę bausmę gausite.“ Tai pasakęs nutvėrė vieną aviną ir jau ne teip kaip visados, nevilko į mišką, bet čion po visų avių akių pusiau perplėšė ir paskui jau į mišką nuvilko, ir da avims pasakė: „Štai teip su visomis nepaklusniomis padarysiu.“

Viešpatie! Kokia baimė avis pagavo! Kelias adynas nė ėsti nieko negalėjo, tik drebėjo kuopon sustojusios. Po to jau ir pašnabždoms bijojo blogai ant vilkų kalbėti; jei sakė, tai tik: „ką darysi, matyt, Dievo teip leista. Jie drutesni, jie ir daro, ką nori, o mes, avys, tik klausyti jų privalome.“

Bet ant svieto visko tenka išgirsti ir pamatyti; ir avys visko pamato. Sykį matė, kaip vilkas ant ozių kaimenės užpuolė.

Matė, kad ožiai nenusigando, kaip avys, bet drange sustoję ragus atstatė ir, kaip tik vilkas artyn, teip jie ragais duria į snukį. Teip besigindami nuvarė vilką nieko nemisusi. Tokius ir kitus panašius paveikslus matydami, keli avinai drąsesni pasidarė; pradėjo kalbėti, kad ir jiems gerai būtų, išvieno sustojus, ragus vilkams atstatyti, gal tokiu budu ir įstengtų nuo jų atsiginti. Bet di-

2

džiuma, tokias kalbas išgirde, labai pasipikino: pekėlė didelė riksmą, kad tie drąsuoliai padarysią visai avių giminei begalinį kenksmą: „Kas tai matė, kad avinai vilkams priešitūsi!“ Vieną vidudienį, kada gerai buvo prisiginę, kada ir vilkų neprivalė bijotis, nes ir jie nuo karščio išdriki pavėsiuose gulėjo, partija gudragalvių sutarė drąsuolius išbarti, prikalbino viens iš savo tarpo ant pabandymo drąsuolių kalbą pasakyti. Tas, ant kupsto pasistojęs, tokiais žodžiais į avis atsisaukė: „Jau iš seno avių giminė garsi savo paklusnybe, jau seniai visi negali atsigirti avių išmintimi; nieks negal pasakyti, kad avinai būtų kada kam pasipriešinę; o šiandien atsirado tarp mūsų keli nišmanėliai, keli, gali sakyti, vėjavaikiai, kurie nori tą avinų garbę išnaikinti, kurie priešne vilkams priešintis! Ką jie gali tuo padaryti? Nuo vilkų mes turbut neatsiginsime, o tik supykinsime ir didesnę nelaimę ant savęs užtrauksime. Mes tik paklusnumu turime jiems gerintis, galime jų širdis suminkštinti. Už paklusnybę ir po smerties malones pelnysime! Man teko neseniai girdėti kalbant šio krašto avis; ir jie turi už savę galingesnių klausyti, kurie juos valdo; o jie išmintingai kalba, kad jiems, kaip avinams, geriausia paklusnumu priešų nožumua mažinti! Salin su vėjavaikiais! Tepasilieka paklusnybė ir toliau didžiausia avinų dorybė!“ — pasakė kalbėtojas ant užbaigimo.

Tokia išmintinga kalba visoms avims baisiai patiko, ir drąsuoliai vėlėi turėjo nutilti. Vilkų ir apie tai patirta. Ant rytojaus vėlėi atbėgo vienas ir ėmė girti avis už išmintingas kalbas:

„Teip, vaikučiai! Mums labai patinka jūsų paklusnumas; mes tokius gyvulėlius labai mylime; vilkiškos mūsų širdys visados bus jums malonios! Užtai bausime aštriai visoki nepaklusnumą ir pasipriešinimą.“ Tai pasakęs pagriebė vieną avį ir nusivilko miškan sudraskyti. Po trumpai baimei avys vėlėi pakriko po dirvą ir ramiai ganėsi.

Teip ganosi jos ir šiandien; vilkai kasdieną keletą jųjų sudrasko, bet jos da ir šiandien su pasididžiavimu garsiai sakė, kad avinai niekad nepaklusnumu savo garbės nesuteršė, ir tvirtai tiki, kad paklusnybė debesis skirsto ir kad ta paklusnybė buvo yra ir bus visados didžiausia avinų dorybė. *Naslys.*

Kur varguolių žvaigždėlės?

Daug gražių žvaigždelių
Danguje ten spiečia.
Nemanyk, varguoli,
Kad tai tau jos šviečia.
Ta, kur aiškiai žiba
Viršumi pušyno,

Lyg saulelės sklypas —

Pono, mūs kaimyno.

Šitoji auksinė,

Kur tenai iš šono

Ant upelio spingso

Kunigo klebono.

Šita štai trečioji,

Ta pasidabruota,

Kur tarytum, mirksi

Vargamistrai duota.

Mat, visi žvaigždėlėms

Pasigirti gali,

Tau tiktai netenka,

Vargdieni — bedali!

Kitąsyk žvaigždes, mat,

Dievas iš malonės

Uždegė jug lygiai —

Pasakoja žmonės.

Ponų nė varguolių

Nieks tad neregėjo,

Ir kiekviens paskirtą

Žvaigždę sau turėjo.

Kad suspandė skurdas

žmogų neturtingą,

Skyrė sau žvaigždynai

Kelią ypatingą:

Ponų visad žiba,

O žmonių išmirę —

Ašaromis tapę . . .

I laukus subirę.

V. Kapsas.

Iš Prūsų Lietuvos.

Viename vokiškame Tilžės laikraštyje randame štai koki straipsnį: „Išėivystė darbininkų iš Rytinių Prūsų į vakarus padarė tai, kad ypač parubežinėse mūsų kampo apygardose daug darbininkų iš Rusijos yra vartojama prie laukininkystės ir prie plytininkystės. Šitie (iš anos pusės darbininkai) jaučiasi pas mus (Prusuose) esą daug laisvesni, nekaip savo tėviškėje ir padaro tokius daigtus, už kuriuos savo krašte jiems sunkiai atsieitų nukentėti. Mažos vagystos ir pažeidimai sveikatos — tai jiems kasdieniniai daigtai, ir šios pusės valsčių sudai parubežiais kasdieną prikimsti bernų ir darbininkų iš anos pusės dėlei tokių prasižengimų. Iki sodo dienos juos paprastai laiko uždarytus, kad nepabėgtų, o tas dalykas padaro daug kaštų karalystei. O labai tankiai anos pusės darbininkai buvo kaltininkais ir labai didelių nusidėjimų. Kalčia už daugybę padėgimų tankiai buvo metama ant jų — nors dažniausia to ir neišrodo —, o užmušti žmogų del menkos naudos jie nė kiek nesibaimija. Taip štai pernai rudenį vienas iš anos pusės darbininkas, vardu Endriukaitis (vadinosi jisai ir Dangelaičiu), užmušė savo draugą Bačevyčią

ant šasijos, einant iš Pilkainio į Širvintą, ir atėmė sutenkintus ano pinigų. Bačevyčios lavonas turėjo nemažians kaip 15 durių su peiliu į galvą, krutinę ir nugarą. Galvažudžiui plėšikui pasisekė ta pačia nakčia perbėgti per rubežių į savo pusę; bet Ištuties prokuratorija susižinojo su rusų valdžiomis, ir kaltininkas tapo sujieškotas anoje pusėje. Dabar Endriukaitis sėdi Naumiestyje po tardytojus ranka. Kaip mes gauname girdėti, šiomis dienomis yra pristatyti į Ištuties sudą septyni bernai iš Vingilių, daugiausiai iš anos pusės, kurie tur duoti atsakymą už kėlimą peštynių. Jie jie, mat, andai ties Vingilių karčiama pakėlė tikrą mūšį prieš Doristalio dvaro bernus. Vieną berną jie labai sumušė, paskui imetė į griovį šalia šasijos, kame tasai išgulėjo lyg rytojaus ryto. Ir pagalios da vienas trukis prie šito perskyrimo: 17. dieną Kovo bernai, kilę iš anos pusės, sumušė Dainiuose per vakarynas vieną savo draugą, Prusų pusės žmogų, ir kruviną ir be sąmonės pametė ir paliko ant kelio, kame jį rado vienas žandaras.

Gražu būtų, kad anos pusės žmonės, kurių per darbininkus mes jug privalome, kad jie, sakau, prisipratintų prie mūsų pusės tvarkos ir papročių.“

Teip rašo vokiškas laikraštis. Ir mes turime pridėti, juog toki mūsų brolių darbai daro gėdą visai Lietuvai, o didžiausią gėdą ir kenksmą jiems patiems. Istikro, didei velytina būtų, kad atėjusieji iš anos pusės, iš-po maskolių jungo, mūsų broliai žiūrėtų ko gero išmokti Prusuose, o nevarinėtų latrysčių, paleistuvavimų, peštynių . . .

Iš Didž. Lietuvos.

Nuo Rudaminos (Kaly. pav. Suv. gub.) Skaitydami laikraščius — „Apžvalgą“ ir „Ukininką“, nerandame nėjokios žinios nuo mūsų, tai dabar pasirupinau parašyti nors kelias žinias, tikėdamas kad garbingas redaktorius patalpins šią mano rašinį į laikraštį.

Pas mus žmonės pradeda pabusti tautiškai (nors ir ne visi.) Gyyentojai Rudaminos parapijos yra visi lietuviai, bet kaip jie ikišiolei elgėsi! . . . Budavo, kaip pradeda vaikus mokinti, tai sakydavo, kad ant lietuviškų knygų (arba elementoriaus) negalima pradėti mokintis, ir mokindavo ant lenkiškų. O jau dabar susiprato ir beveik visi lietuviškai pradeda mokinti, o jau kiti ir laikraščius ima skaityti. Labiausiai pakilo Budvietis, kurisai labai žemai stovėjo. Budvietis — filija, priguli prie Rudaminos par. Pirmą, budavo. Budvietyje visokius šventimus bažnyčioje atlikdavo lenkiškai; ir tai buvo iki šių metų; o jau dabar, kaip išėjo kunigas Žubris, o atėjo kunigas Paliukaitis, tai viską pradėjo

lietuviškai giedoti. Pirmą buvo Budvietyje maža žydo pardavinėclė ir tai be patento; o dabar Jonas Kaliuskevyčius (karabelninkas) nuog naujų metų įtaisė savo namuose pardavinimą visokių tavorų. Kaip patyrė apie tai žydėlis, tai ėmė sau plaukus nuo galvos rautis. P. Kaliuskevyčius ėmė patentą už 24 rubl., ir žydas išsiėmė patentą už 24 rubl. O to žydo tėvas laiko karčiamą kituose namuose. P. Kaliuskevyčius ėmė pardavinėti ne tik smulkins daigtus, bet ir gebumbes, limonadą, selterinį vandenį, pyragus ir tabaką. Žydas dabar gąsdina visokių būdu p. K., kad negyvensias, bet šisai nieko ant to nežiuri. Neturi ką žydas daryti, tai ėmė prekes mažinti. Kolei nebuvo p. Kal. pardavinėcios, tai žydas už gorčių druskos imdavo 15 kap., o p. Kaliuskevyčius pradėjo pardavinėti po 12 kap., tai dabar žydas parduoda po 10 k. Gazo svaras buvo po 10 k., o dabar parduoda jau po 8 k.; ir taip daro su visokių tavorų: vienas kitą norėdami priveikti, tavorą atpigino ir daug gero padarė aplinkiniams gyventojams. Mat, Budvietis stovi nuo miestų tris mylias toľumo, o dabar prekė padarė kaip miestuose. Labiausiai žydas nusiminė, kad kunigas nieko nuo jo neima.

A. Jyžonis?
Nuo Telsių. (Kauno gub.) Mirus kam iš mūsų tarpo, artymiausieji giminačiai rupinasi pastatyti tai žmogystai paminklą — tankiausiai kryžių. Kitur pasaulyje yra įprotis — statyti paminklus žmogystoms garbę igijusioms savo darbais. Pagirtinas tai įprotis, jei tie žmonės iš teisybės tai užpelnė savo darbais. Tokių žmonių lygsioleli buvo nors neperdaug, bet vis buvo. Žinoma, tokių žmonių geriausias paminklas — tai jų pačių darbai, ir, man rodos, nė viens tokių vyrų (moterų) nenorėjo, kad jiems statytų da ir akmeninius ar spžizinius paminklus. Bet tokie žmonės, kurių visa garbė remiasi tik ant galybės, ir susidėjusi yra tik iš apgavysčių ir nedorų darbų, tie visados rupinasi, kad jiems gyviejai pastatytų kokius nors paminklus. Kitaip jų garbė išnyktų drauge su jų myriu. O paminklus vis tula laiką parodo žmonėms, juog yra pasaulyje gyvenęs toks ir toks žmogus. — Prie paskutinio skyrto priguli ir pasimiręsis rusų caras, Aleksandras III. Jisai vargino žmones, kiek tik jo menkas protas išgalėjo, netik mūsų kraštą, bet ir pačius rusus, ir kitas tautas, apie ką jau nemažai buvo rašyta mūsų laikraštyje. Aprašyti jo darbai ten trumpai, vienok tam kartui užtektinai. Bet mūsų žmonės dar visai mažai težino apie tą terioną — carą, kaip matau, kad net pinigų aukauja ant jo paminklo, kurį statys Maskvoje. Teip šių metų Nr. 20 „Vilenski'o Viestnik'o“ rašo: — žmonės so-

diečiai Telsių pavieto valsčių: Alsėdžių, Židikų, Sėdos, Tirkšlių i. k. nusprendė paaukauti ant paminklo carui Aleksandrui III Maskvoje iš visuomenės pinigų 375 rub. Tai, mat, kokie mūsų žmonės geri. Lupa juos „nagaikomis“, spaudžia, jau beveik kailį nėria nuo nugaros, o jie aukauja pinigų dėl tokio žmogaus, kuris už vis daugiau prisidėjo prie jų varginimo... Čia jau neišsitiesins Telsiečiai, kad juos vietinė valdžia spyrė aukauti. Jų turėtis ir gi buvo galima, ar ne? Anais metais vyresnybė ir gi spyrė dėti pinigų ant paminklo Muravjovui — korikui, tam, kurisai 63. m. gyvuliškai mūsų krašte elgdamas tokią bjaurią garbę igijo. Bet atsirado tokių vietų, kur žmonės nedavė, nors juos „pišoriai“, štaršiniai, pasrednikai, pristovai, uriadnikai ir kiti valdžios šuneliai gana smarkiai gandino. Sakau, geriau būtų buvę, kad Telsiečiai tuos pinigų butų kur šulinį įmetę, ne kaip paaukavę tokiam žmogui ant paminklo, tokiam žmogui, koks buvo dėl Lietuvos Alek. III. Nežinan tikrai, ar visi valsčiai, čia paminėti, priešinos, tiktai tai aišku, kad jie neužtektinai priešinos. Tame pačiame Nr. 20 to paties laikraščio išreikšta net tokia nuomonė, kad buk vietinė valdžia neužtektinai mokanti rinkti pinigų, nės jei ji mokėtų, tai, girdi, be abejo daugiau dar šimtų, o gal ir tukstančių, galėtų išvilioti iš žmonių kišenio. Tai mat, raštininkams „Vil. Viestniko“ negana, kad žmonės sodiečiai kuopomis paaukavo 375 rub., jie nori dar, kad vietinė valdžia rupintusi daugiau iš žmonių pinigų išvilioti. Rodyja jie tiesiog, kad uriadnikai kreiptusi prie kiekvieno žmogaus ir rinktų aukas... Rinkęjų tuojaus, žinoma, atsiras. O žmonės, bijodami jų, gal ir duos aukas. Bet tik tai aišku, kad tie pinigai, kurie tokiu būdu taps surinkti, vargiai pasieks Maskvą. Atmenate, juog gal istoriją su Muravjovo paminklu. Buvo jau surinkta su viršum 60 tukstančių rub. Vilniaus gubernatoriaus Kachanov'as suglemžė tuos pinigų ir gana. O kaip ji nutvėrė su tais pinigais, tai tik nuo tarnystos atstatė, o ant paminklo pinigų vėlei buvo prisakyta rinkti. Dabar jau vėlei susirinko su viršum 50 tukstančių, — daugiausiai prispirtinu būdu. Ant paminklo Aleksandrui III surinkę, žinoma, dar daugiau pinigų; jei nesurinks geroju, tai pati valdžia nuo žmonių suplėštais pinigais vis jam pasistengs pastatyti paminklą. Mums visai nepritinka geruoju prisidėti prie tokio negarbingo darbo.

Driskius
Cysta-Buda. (Mariamp. pav.) Pirm dvejų metų atvyko į Cystos-Budos raštinę iš kas žinkur stropus apastalas maskolystės ir tam sus obskurantas, Sčurov'as, kursiai dabar yvairiais budais stengiasi įkalbėti mūsų žmonelėms,

būk pravoslavijs — tai vienintelis tikėjimas, kuriame žmogus gali įgyti išganymą. Kiekvieną ateinantį pas jį įsiai visados maskoliškai užkalbina; nors šaip-teip pramoko ir lietuviškai, bet lietuviškai du nieku nekalba tarydamas, juog maskoliška kalba ansise kožno žmogaus mielai skamba. Ypač labai lavina maskoliškoje kalboje savo pačią — lietuvaite, Konstancija Mordasintė, nėsau jau ir ji rengiasi pereiti į pravoslavijs. — Čion gal skaitytojas paklaus, kas tai yra do per paukštė ta lietuvaite, Konstancija Mordasintė? Yra tai aitvaras moteriškos gimties, pasileidusi žmogysta, paskutinė paleistuvė, kuri ne tikt ką pati žuva ir virsta į maskalką, bet dagi kitas jaunas mergaites aplinkinių ukininkų nori sykiu su savimi patraukti į maskolystę. Netoli nuo obelies puola ir obuolys — sako lietuviškas priežodis; ir teisybė, nes ponas Mordasas, mokintojas vietinės mokyklos Čystoje Budoje, besimokindamas Veiverių seminarijoje, primirko maskolystės rango ir dabar visame pasielgime savo apsieina kaip tikras maskolius: nuvažiavęs Kaunui jau moka cerkvėje 25 poklonus atbelsti; kaip girdėti, ir pats ketinas virsti į pravoslavijs. Šitasai išgama išauklėjo viršų minėtą Konstanciją Ščurovienę. Kada Konstancija sukako 18 m., nuvažiavo su Ščurov'u į Kauną ir susidėjo su juo cerkvėje. Pareitą pavasarį Ščurovienė pagimdė dukterį, kurią popas apkrikštyjo; pinigų už parvežimą vienakio popo iš Mariampolės užmokėjo vuošvis, Mordasas. Pasiziūrėti cerkviinių apeigių krikštyjimo susivėjo žmonės net iš kelių kaimų; visį tą dalyką regėdami, buvo nuliudę, o Mordasas Ščurov'as ir Ščurov'ienė ypatingai buvo linksmi.

Ščurov'as teipogi didelę įtekę turėjo ant p. vaito, Juso, idant šis, kaipo ištikimas maskolių caro tarnas, pasirūpję pastatyti trirankius su maskoliškais parašais ant vieškelio nuo Vinčų į Pilviškius. Pareitą pavasarį Mariampolės viršininkas pavelyjo tuos trirankius statyti, ką p. vaitas Jusas tuojaus išpildė. Užklausus kodėl p. v. Jusas nepasirūpino, kad parašai ant trirankių būtų lietuviški, atsakė, juog trirankiai su lietuviškais parašais būtų dvigubai kastaė. Kaip tą dvigubą kastą reikia suprasti, tikt viens vaitas Jusas težino!

Labai gerai būtų, kad atsirastų ismintingas vyrukas, kurisai, paėmęs gerą kuolą, atėjęs naktį pas tuos trirankius, nudaužytų visas jų rankas.

Į Kalvarijos. (Suvaikų gub.) (Pabaiga.) Tamistai gana gerai žinoma — kalbėjo toliaus —, kaip pas mus atsilaiiko maldos, padušnų dieną už numirusius. Teip ir maskoliai tokias-pat maldas (tokias ne tokias, bet

ir jie, kaip sakosi už numirusius meldžiasi) laivė atvelykio dieną, tai yra pirmąjį nedeldienį po Velykų. Taigi pagal savo paprastą būdą ir pereitą pavasarį pas mus už numirusius susimislyjo melstis. Maldas tas laikė lygiai 4 valandą po pietų, lygiai tamė laike, kada mūsų bažnyčioje pasibaigė misparai. Ir iš cerkvės visi Kalvarijos maskoliai, per miestą pro bažnyčią, su kariūnenės muzikantais, vietoj poterių kokius maršus begraįydami, traukė ant kapinių. Žmonės, kurių ausys prie muzikos prilankios, kaip musės ant medaus, iš šventoriaus išbėgo ant miesto pažiūrėti — paklausyti. Ir nė vienam nė motais kepurę nusiuntė. Tai maskoliaims labai nepatiko.

— Ant ko numanėte, kad nepatiko? — užklausian.

— Ar tai da nežinai? Žinai maskolių teisybę: kaip pradės, vyrelė, žmonės kapoti paviečio viršininkai su savo knutais! Ir galas juos žino, iš kur teip umai pas juos jie atsirado. . . . Tur but ir jie savo maldose tarp savęs be-to neapsieina. — Kaip pradės, vy-ruti, mušti ir vyrus ir moteris, be skyriaus rėkdami „šapki snimat“, nors tos vargšės moterėlės niekad kepurų nė nenešioja; o tie, kurie ir nešioja, ir nesuprato, kas čia darosi. Tai ištikro tasyk ir grandu ir pikta pasidarė. Oi, nė vienam gal kamparū teko pečius vilgyti per kelias dienas nuo tų smugių.

— Tai ką, ar surašė paskui protokolą už tą nepaklusnumą, kad čia, sakai, kokia kopiją turis?

— Protokolą! — Kas čia protokolą. Kusakov'as parašė džiakonui popierių, idant tasai išsiųstų visiems prabašiams savo džiakonystės, kad išmokintų savo žmones garbavoti maskoliškas ceremonijas. Štai tasai popierius.

Aš perskaičiau tą popierių ir tariau:

— Ar tai gali buti, kad Kusakov'as, netik Kusakov'as, bet ir išviso sakant, paviečio viršininkas tokį popierių rašytų? — Jug tai tuo darbu išisėdo, suvisu į ne savo vežimėlį. Toki paliepimai — tai tiktai iš augstesnės valdžios turi imti pradžią.

— Kaip tai negali buti, kad tai tikra tiesa? Visi paviečio darbininkai juokėsi iš to rašto. Ar tai jo darbas, ar ne, toki paliepimai daryti, aš to nežinau; tiktai išgirdęs paviečio kanceliarijos raštininkų juokus iš savo viršininko, išsimeldžiau šitą kopiją.

— Na, džiakonui ir nusiuntė, ir gal rėkė bažnyčioje kungai per pamokslus, paliepdami prieš maskolius kepurės kelti?!

— Siųste nusiuntė — tai tikrai žinau; bet bažnyčioje nė žodžio sulyg šiolei apie tai negirdėjau.

— Tai jisai tikras sėtojas pravoslavijos, kaip nuklausau?

— Bjaurus sėtojas! Tikras maskolių misijoniorius. Bet geras sėmikas, glėžnikas! O ką plėšia, ką lupa jisai nuog žmonių, už visokių reikalus, o ypač nuo kunigų, tai kaip nužiuri kartais, tai net juokai ima, kad jau taip žmonės mūsų lyg protą pametę, tik kemsai tą jo begalinę koserinę!

— Ar tai tiesa! Jug paprėkos uždraustos pas mus, pas mūsų valdžią.

— Teisybė, uždraustos — atsakė pasakorius — bet uždrausta tiktai žmonėms, kad nuog viršininkų neimtų, o viršininkams nuo žmonių imti neuždrausta. Tiktai tie mūsų žmonelės turbūt kvailiausi, nėra, neturėdami jokio apšvietimo, laikraščių, knygų savo kalboje, jie nežino, kur kam priguli ką duot: tik išgirdo „dava!“, — tai da nulenkęs sprandą meldžia, kad tiktai priimtų.

— Tai tiesa! atsakiau. Ir kad bešnekant burna išdžiūvo, pasišaukiau užkandžio, porą bonkelių alaus — liežuvį padrutinti.

Paskui tasai žmogelis ėmė pasakoti apie tai, kaip p. Kusakov'as ima paprėkas nuo žmonių. Apie tai aprašysiu kitą kartą.

Keleivis Susnavikas.

Iš Maskolijos.

Staro Konstantinovo paviė. Vienas ukininkas Viazcovo kaimo užsimanė pataisyti savo padėjimą per „stebuklą.“ Atnaujinęs savo seną paveikslą jisai apgarsino aplinkiniams, juogei Viešpats Dievas ant jo *susimylėjo*, tiena nakčia persimainęs pas jį ant abrozo. Žemant pasklydo garsas apie stebuklą, ir laugybės žmonių pradėjo grusėti pas tą ukininką pasimelsti prieš stebuklingą paveikslą, dovanodami tam ukininkui pinigų, audeklo stuomenų ir kitokių daiktų. Vietinis popas nusiuntė žinią eparchijos vyriausybei, kuri liepė tą abrozą į cerkvę pajimti. Žmonės nenorėjo duoti. Atsiuntė keletą uriadnikų su prievarta pajimti paveikslą. Bet jie vos nevos paspėjo nuo žmonių pasislėpti Jampoliaus pristovo namuose, kur atsivijo juos koki 200 žmonių su kuolais. Ant tų pėdų uriadnikai buvo pajimti, surišti, sumušti, įmesti į roges ir atvežti į kaimą Viazoviec, kur per kelias dienas bobos ir vaikai visokeriopai juosius kankino, iki neatjojo eskadronas dragunų, kuris paėmė tą paveikslą (ikoną), ir išgelbėjo pusgyvius uriadninkus (žemskius). Einas tyrinėjimą apie tą atsitikimą.

— Iš Maskvos. Vienas kacapas B., besitrancydamas po Lietuvą, jau keli metai kaip vedė našlę lietuvaitę, kuri turėjo dvi mergaiti nuo pirmutinio vyro, lietuvio. Kacapas, neilgai trukęs, išvažiavo iš Lietuvos į Maskvą

ir išsivežė drauge pačią lietuvę ir jos dvi mergaiti. Maskvoje šita marga šeimyna apsisitojo ant stacijos geležinkelio einančio iš Maskvos į Brest-Litovską (Lietuvišką Brastą); čia kacapas pliumpuodavo vandenį trukiui, o perėjęs mušdavo pačią; užtatai gerai lietuvei, ko smelkiasi už kacapo, lyg neužtenka joms lietuvių.

Bet tai da menkas daigtas.

Sykį pareina iš svečių kacapo pati ir, (baisu pasakyti!) randa savo vyresniąją dukterį Aleną su savo vyru ant lovos. Motina tuojuo pradėjo plusti ant savo vyro ir savo dukters.

Bet kacapas pametė niurkinę mergaitę tiktai tada, kada užganėdyjo savo gyvuliškam pajautimui, ir pradėjo mušti pačią. Tada, ant riksmo pačios, subėgo pulkelis kacapų ir tarpų jų du žandarų. Žandarai surašė protokolą apie šią atsitikimą ir atidavė jį tyrinėtojiui, o mergaitėi apžiūrėti pašaukė daktarą, kursai nusprendė, juog mergaitė esant sužaginta (o ji da pusšėioliktų metų!). Po kelių dienų kacapą suareštavojo iki sudui. Bet nabagė mūsų moteriškė liko be duonos, netekus vyro. Moteriškės padėjimas buvo prastas: ji pati buvo sumušta ir turėjo gimdyti po kokių dviejų trijų mėnesių, prie jos dvi mergaiti, o visoms valgyti reikia. Prie to ir geležinkelio vyriausybė norėjo išvaryti ją iš buto. Tada moteriškė nuėjo pas tyrinėtoją, kad ji budama girta, neteisybę pripasakojusi ant savo vyro ir meldė tyrinėtojo paleisti vyrą. Užklausta tyrinėtojo, kas sužagino dukterį, — atsakė, kad tai padarė Alenos jaunikis. Kacapas tokiu būdu tapo paleistas iš kalinio. Tada įdukęs kacapas da labiau sumušė savo pačią, o savo podukrą pardavė kitam kacapui, kurisai ją patalpino į namus paleistuvystės į Novočerkasko miestą; tik nežinau, kiek gavo patėvis nuo savo bandžio (pirkėjo). Labai blogai atsitiko mūsų našlaitei lietuvei, o da blogian jos dukterei Alenai! Jos yra iš Vilniaus gubernijos Trakų pavieto. — Pateko abidvi į Maskvą, į kacapiją, abidvi labai sunkiai nukentėjo; bet matyti, da jūdvių kančioms toli galas.

Taigi, mano brangios viengentės, apipasa-kokite apie šitokią nedorą ir bjaurų darbą ir stengkytės nepakliuti į nagus kacapams, nėra matote, kaip jie elgiasi. Skaitytojai, mislyk patsai, kas kaltas šitame atsitikime. — *Homo.*

Kaip melžti karves.

Kad karvė duotų daug ir gerą pieną nepakanka gerai ją palinobti, — reikia mokėti dar prigulinčiai ją pamelžti.

Mūsų melžėjos ima daržniausiai — kiek aš žinau — už spenio ir visai nešvelniai su

juo apseina, tempdamos ir spausdamos jį gana stipriai. Reikia imti ne už spenio, bet už tešmens prie pat spenio ir paėmus netraukti, netampyti, bet tikt suspausti ir vėl atleisti, suspausti ir vėl atleisti. . . . Tai daryti priguli ne su dviem pirštais, kaip pas mus yra pripratę, bet su visa sauja. Melžiant per du speniū iš sykio reikia melžti ne per tuos speniū, kurie yra šaly vienas kito, bet teip, kad išeitų kryžmai. Labai negerai teipgi nevisai išmelžti karvę, nes užsilikęsis pienas gadina ne vien sveikatą karvės, bet ir jos pieną. Melžėjos, kurios ima už spenio, niekad negali išmelžti viso pieno, ir todėl, jei jos ir netampytų spenio, vis jų melžimas nebūtų teip geras.

Išmelžti visą pieną naudinga pačioms šeiminkėms, nes pabaigoje melžimo pienas esti visados riebesnis ir geresnis.

Jei karvė nesidnoda melžtis, reikia su ja apseiti gražiai: kasyti, glostyti ją ir t. t. Nesveika karvei, jei pertvinksta jos tešmuo; pienas tada teipgi genda; todėl labai blogai daro tenais, kur tik vieną sykį ant dienos temelžia karves.

Smulkmenos.

Kalba dviejų ukininkų iš to laiko, kada lietuviškas knygas cenzura buvo pradėjusi leisti.

— Šimai! Ar girdėjai tą naujieną, kad jau mūsų knygeles leidžia iš Prusų? Šneka, kad tuojaus ir Vilniuje spausduvę įtaisydą.

— Kur tau negirdėsi! Džiaugsmas neišsakytas!

— Dievas žino, kas tai pasidarė!? Pirma teip labai draudė; net į kalėjimą kišo tuos, kurie jas platino, o jau šiandien, nė iš šio, nė iš to, susimislyjo ataduoti spaudą.

— Čia, brolau nėra jokio susimislyjimo, bet, matai, štai kaip dėjosi. Žinai, kad turime naują cecorių, o tasai, kaip girdėti, pats gerai ant knygu moka skaityti, tai ir žmonėms nenori drausti. Delto ir prisakė savo šunims lietuviškų knygų nedraskyti ir skaitytojams jų nedrausti.

X. Y.

Vincas ir Jurgis.

Vincas. Delko vienas arklininkas suvaldo šešetą arklių?

Jurgis. Delto, kad visi arkliai mažiau išmano už vieną arklininką.

Vincas. O delko keletas burliokų-atėjunų prisimynę skriaudžia 3 milijonus lietuvių?

Jurgis. O-gi delto, kad mes lietuviai tiek tnumanome apie vienybę ir savo galybę, kiek šešetas arklių ano arklininko.

Vincas. Kas būtų, kad maskoliaus ant svieto nebūtų?

Jurgis. Tuomet visi velniai raudotų: mat, bičiulių nebetektų.

Vincas. Ar yra koksai skyris tarp meškos ir maskoliaus.

Jurgis. Pirma, sako, buvę bet to niekas nemena, o dabar jokio skyrio nėra; kaip meška teip ir maskolius žmonių kranją lygiai siurbia.

Slapuks.

Pats ir pati.

Fats. Motin, ar neturi šnapselio?

Pati. Gana jau šventą dien' pripunti!

Pats. Tai-gi, aš tik šventoms dienoms puntu, o tu kasdien trejankinę siurbi.

Pati. Tai tik liekarstai.

Pats. Oi aš tai ne?

Pati. Tu iš noro!

Pats. Šaunus čia man noras, kad turi vėmti!

Iš ubagų gyvenimo.

Metuose 1890 tikosi man buti Šidlavoje ant Šilinės atlaidy. Jau aš buvau girdėjęs daug pasakų apie Šidlavos ubagus, delto dabar, praeidamas pro šalį, neiškenčiau ir sustojau pasižiūrėti į tą margą gaują.

Man teip bevėpsant, ir ateina apsenys žmogus, sėdasi tarp ubagų ir maldauja almužnos.

Netrukus pasirodė ubagų jenerolas, Lauras Kulnys ir, priėjęs prie ką-tik atsisėdusio senio, paklausė:

— Meldamasis, ar esi įrašytas į sueigines ubagų knygas?

Sitasai pasisakė nėsas įrašytas.

Tada Kulnys pareikalavo penkių rublių už įrašymą. Naujokas nesiderėjęs padavė ubagų jenerolui penkinę.

Tada Lauras Kulnys pasisaukė du stipriu ubagu ir, užgulę visi trys, išlaužė rėkiančiam ne savo balsu naujokui vieną ranką ir vieną koją, — tai vadinasi, įrašė į sueigines ubagų knygas.

Mįslys.

Dievas visad ant lupų, o širdyje velnias;

Akis tuojau užmerkia, išvydusi kėlnes;

Vaikščioja atsiplėšus — įžadai mat toki;

Atmintyje tik laiko, kur atlaidai koki;

Tur liežuvi bjauresnį už gyvatės gylį;

Kasdien tupi bažnyčioj, nes tinginį myli.

Atminki, kas tai būtų, jei mįslius mīt moki?

V. Kapsas.

Negalėdamas atmīt, peržvelgk pirmtines kiekvienos eilutės litaras nuo virsaus į apačią ir sudėk iš jų žodį.

Pinigus ir laiškus į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Hrn. Dr. Bruazis, Tilsit (Ostpreussen).

Turgaus prekės.

	Tilžėje.	Klaipėdoj.
	m. p. m. p.	m. p. m. p.
Kviečiai	5 20 5 60	5 00 5 05
Rugiai	4 20 4 40	4 00 4 05
Miežiai	3 40 3 70	3 80 4 30
Avižos	2 30 2 80	2 50 3 00
Žirniai baltieji	5 50 5 30	6 00 6 50
Žirniai raimieji	5 60 6 20	7 50 8 00
Roputės (bulvės)	1 60 1 80	1 40 1 60
Kiaušiniai	2 50 3 00	2 — 2 40
Sviestas	70 — 90	80 1 10
Kiauliena	45 — 55	50 — 55
Jautiena geroji	35 — 40	70 — 80
Veršiena	55 — 60	25 — 50
Avinčiena	35 — 40	40 — 55
Šienas	1 80 2 —	1 20 1 80
Šiaudai	1 60 1 80	1 60 2 —
Kuliai ruginiai	26 — 29	— —
Sėmenys	10 — 11	— —
Tymotai	18 — 21	— —
Krištinė	34 —	— —
Avižų kruopos	44 —	— —
Linai	— —	28 —
Malkos prastesnės	— —	46 — 48
Malkos gerosios	— —	48 — 50

Rubliaus kursas 2 auksinai (markini) 19 fenigų.

Apgarsinimai.

„Garsas Amerikos Lietuvui.“

„Garsas Amerikos Lietuvui“ išleidžiamas „Garso Amerikos Lietuvui“ Kompanijos, su sekanciais metais susilaukė nauja redaktorių ir turinį savo suvisu perkeitė.

Talpiną dabartės „Garsas“ savyje viską, kas tik yra nandingo, aktyvo pamokijancio ir palinksminancio ir teip: yr ten straipsniai apie lietuviškus tautiškus reikalus apskritai. — Straipsniai apie reikalus Lietuvii Amerikoje. — Žinios iš Lietuvos, ypač Rusų vietinuos laikraščiuos talpiunt užgiutos. — Žinios iš Liet. Amerikos kolonijų. — Apsakymai naudingi — Apsakos — Dainos — Eilės ir t. t. ir t. t.

Žodžiu, jeigu nori greit ir teisingai patirti, kas dedasi sviete, kas girdėt Lietuvoj, kaip einas Amerikos Lietuvians ir kaip jie gyvena, jei nori apsisiviet ir pasilinksmit, skaityk „Garsą Amerikos Lietuvii“.

Prekinoja „Garsas“ ant metų:

Amerikoje 2 dollaru su parsiumtumu.

Prusuose 4 markes be parsiumtumo.

Rusijoje 2 rublin be parsiumtumo.

Į Rusija parsiumt kiekvieną numerį uždarytuose kopertuose prekinoj 10 kapeikų kiekvienas numeris.

Rasant į „Garsą“ arba siunčiant pinigus, reikia padėti šitoks adresas:

„Garsas Amerikos Lietuvii“

Publishing Co.

Shenandoah, Pa.

U. S. of America.

Nauja lietuviškų knygų pirklystė

Viliaus Kalvaicio

Tilžėje, liepų ulycioje

Atverta nuo pirmos dienos šio mėnesio.

P. Vilius Kalvaitis parduoda visokias lietuviškas knygas ir visus lietuviškus laikraščius, išeinančius Prusose ir Amerikoje. Vilius Kalvaitis perka rankraščius, ir senoviskas lietuviškas knygas ir apmaino senoviskas knygas ant naujų knygų.

Adresas V. Kalvaicio pirklystės toks:

Herrn V. Kalvaitis,

Tilsit (Ostpr.) Germany, Lindenstrasse Nr. 7.

Vienybė Lietuvninkų

Organas Susivienijimo Lietuvninkų Amerikoje išeina jau dešimtį metų kas nedėlia didelės knygos (4to) formoje nuo 16 puslapių.

Vienybėje L. talpinama yra vyairus straipsniai iš viso svieto atsitikimų, o daugiausiai yra žinių iš visų šalių Lietuvos bei daugiausiai rašoma apie gyvenimą lietuvių visose šalies ir pačioje Lietuvoje.

Vienybėje L. talpinama vyairios apysakos iš lietuvių gyvenimo ir nusidavimai iš lietuvių gyvenimo.

Vienybė L. vartoja visiems suprantama rašybą teip, kad kiekvienas aiskiai supranta viską, apie ką yra skaites.

Vienybė L. turi skaityti kiekvienas lietuvis ir žemaitis ir platinti ja tarp savo draugų be gėncių.

Vienybė L. galima yra kiekviename laike issirašyti: prekė su parsiumtumu iki Prusų rubežiaus 6 rubliai ant metų. Pinigus už Vienybę L. reikia siųsti ant šitokio adreso:

Mr. Joseph Pauksztis, Box 1018.

Plymouth, Luz. Co. Pa. North America arba

M. Noveski,

Tilžėje = Tilsit, Ostpreussen,

Goldschmiedestr. 8.

nuo kurio, patiems atsiimant, Vienybė L. kaščuoja tiktai 4 rubliai ant metų. Teip-pat pas jį galima gauti, visokių lietuviškų knygelių. Katolioga norint ganti, reikia prisijusti pautos markelę už 10 kapeikų.

Turiny:

Paaškinimas. — Paklusnybė — avinų dorybė.

Naslys. — Kur varguolių žvaigždės? V. Kapsas. — Iš Prusų Lietuvos. — Iš Didž. Lietuvos: Nuo Rudaminos. — Nuo Telšų. Driskius. — Čysta-Buda. V. Q. — Iš Kalvarijos. Keleivis Susnavikas. — Iš Maskolijos. — Kaip melžti karves. — Smulkmenos. — Turgaus prekės. — Rubliaus kursas. — Apgarsinimai.

Šių (1895) metų „Ukininko“ priedai:

Sausio mėnesio. — Ką daryti, kad sveiki butume ir ilgai gyventume.

Vasario mėnesio. — Amerika pirtyje. Komediija.

Kovo mėnesio. — Tamošius Besotis. Pasakojimas.

Balandžio mėnesio. — Anderseno pasakos. Didei gražus skaitymai su paveikslėliais.

Atsaka redaktorių Jurgis Lapinas, Aleknaičiuose prie Pakrokių. — Spausdinta pas Otto v. Mauderode, Tilžėje.